

Vodič za autore

Serbian Journal of Anaesthesia and Intensive Therapy (Srpski časopis anesteziologija i intenzivna terapija ili skraćeno SJAIT) je časopis koji objavljuje naučne i stručne članke o teorijskim i kliničkim aspektima anesteziologije, intenzivne terapije, reanimatologije i terapije bola. Časopis objavljuje i članke iz domena srodnih naučnih disciplina: kliničke farmakologije, kliničke fiziologije i patofiziologije, hirurgije, interne medicine, sudske medicine, urgentne medicine i drugih oblasti medicine koji se bave problemima vezanim za preoperativnu pripremu, anesteziju, reanimaciju, intenzivno lečenje i terapiju bola. Časopis se izdaje na srpskom i engleskom jeziku. Svi članci se recenziraju i posle prihvatanja za objavljivanje svrstavaju u jednu od sledećih **kategorija**:

1. **Originalno istraživanje (Original article)**
2. **Metaanaliza (Meta-analysis)** – studija o studijama, predstavlja analitičkosintetičku studiju većeg broja studija o nekoj značajnoj temi, uz analizu suprotstavljenih stavova i procenu praktične primenljivosti; dopušta preporuke i zaključivanje na osnovu tuđih podataka i mora imati jasno formulisan zaključak.
3. **Revijalni članak (Review article)** – razmatra neko savremeno, nerešeno ili kontradiktorno pitanje od teorijskog i praktičnog značaja, uz iznošenje sopstvenih rezultata istraživanja ili najnovijih važnih podataka iz literature. Konstrukcija članka je slobodna i nije obavezan zaključak, ali su poželjne kratke zaključne napomene sa jasnom porukom. Obuhvata i **mišljenje experata (Expert opinion)**
4. **Prikaz slučaja (Case report)**
5. **Pismo uredništvu (Letter to the Editor)** – može se odnositi na tekstove objavljene u SJAIT časopisu, na teme od značaja za medicinsku praksu uopšte, kao i na knjige (monografije) od posebnog medicinskog značaja. Piše se slobodno, uz eventualno navođenje podataka iz literature. Objavljuje se prema odluci glavnog i odgovornog urednika.
6. **Izveštaji sa naučnih i stručnih skupova** predstavljaju kratak prikaz rada skupa, uz isticanje najvažnijih referata ili zaključaka, odnosno preporuka od značaja za širi krug čitalaca SJAIT-a.
7. **Radovi iz istorije medicine** – konstrukcija članka je slobodna i nije obavezan zaključak, ali su poželjne kratke zaključne napomene sa jasnom porukom.

Časopis takođe u formi **obaveštenja** objavljuje novosti na polju anesteziologije, intenzivnog lečenja i terapije bola i revijalno prikazuje novoizašlu stručnu literaturu, izveštava o aktivnostima domaćih i stranih udruženja anesteziologa, kao i srodnih asocijacija, objavljuje pisma uredništva.

Molimo Vas, ukoliko želite da Vaš rukopis bude objavljen, da ga pripremite prema uputstvima i u elektronskom obliku pošaljete na sledeću e-mail adresu: journal.sjait@yahoo.com

Svoje pismo naslovite na Uredništvo časopisa SJAIT. Sva komunikacija o statusu vašeg poslatog rukopisa će se obavljati putem gore navedene e-mail adrese.

Autori se obavezuju da svoje tekstove koji su primljeni za objavljivanje u našem časopisu (SJAIT), neće objaviti u nekoj drugoj publikaciji. Prihvatanjem objavljivanja u našem časopisu

autori predaju pravo na odobravanje preštampavanja njihovog materijala vlasniku časopisa SJAIT.

Obaveza Uredništva je da sve autore obavesti o prijemu njihovog materijala.

Članci koji opisuju klinička istraživanja moraju da poštuju etičke standarde postavljene u helsinškoj Deklaraciji. Nije dozvoljena identifikacija bolesnika ni u pisanom niti u ilustrativnom materijalu. Neophodna je pismena saglasnost bolesnika za objavljivanje fotografskog materijala u kojem je angažovan. Ukoliko rad opisuje rezultate eksperimenta na životinjama, mora postojati jasna potvrda da su uslovi postupanja sa životinjama bili maksimalno humani.

Članci iz kategorije 1 moraju imati odobrenje **etičkog odbora** (institucije u kojoj je zaposlen glavni autor ili lokalnog regulatornog tela koje se bavi etičkim pitanjima u domenu istraživanja). Članci iz kategorije 4 moraju imati potpisan informisani pristanak od strane pacijenta da odobrava prikazivanje slučaja kroz objavljivanje u časopisu SJAIT.

Prispele elektronski poslate rukopise najpre pregleda tehnički urednik i ukoliko ima tehničkih propusta (nepridržavanja “Vodiča za autore”), odmah vraća rukopis autoru za korespondenciju radi korekcija propusta. Rukopise koji ispunjavaju tehničke kriterijume, pregleda glavni urednik da li se tematikom uklapaju u uređivačku politiku, da li su stilski i jezički razumljivi. Ukoliko rukopis ne ispunjava te osnovne kriterijume, urednik može odbiti štampanje i pre (bez) recenziranja.

Rukopis se prihvata za objavljivanje tek nakon odluke dva anonimna recenzenta koji će procenjivati svaki od prispelih radova. Recenzentu se ne predaje prva strana rukopisa (koja sadrži imena autora i institucija), tako da je recenziranje duplo anonimno (autorima su nepoznati recenzenti i recenzentima su nepoznati autori). U odnosu na vrstu pristiglog članka i medicinske oblasti kojoj pripada recenzente određuju urednik i zamenik urednika. O prioritetu objavljivanja materijala prihvaćenog za štampanje odlučuje urednik.

Autori su dužni da jasno označe grafički materijal koji je pozajmljen iz drugih izvora. Preuzeti materijal neće biti objavljen ukoliko autor nije prethodno pribavio dozvolu za preštampavanje od izvornog urednika i izdavača i priložio je uz rukopis.

Opšta uputstva o izgledu teksta

Rukopisi treba da su pisani u Microsoft Office Word, formata A4. Potrebno je uredništvu poslati tekst rukopisa, uključujući dodatni ilustrativni/grafički materijal. Rukopisi se priređuju u skladu sa “Jedinstvenim zahtevima za pripremu rukopisa koji se podnose biomedicinskim časopisima” [‘Uniform Requirements for Manuscripts (URM) Submitted to Biomedical Journals’ (*British Medical Journal* 1991; **302**: 338-341)]. URM se može naći i na web adresi Međunarodnog komiteta urednika medicinskih časopisa: [The International Committee of Medical Journal Editors (ICMJE): <http://www.icmje.org>].

- **Margine:** leva margina treba da je 3.5 cm (1.5 inč), dok sve ostale (desna, gornja i donja) treba da budu 2.5 cm (1 inč). Ne bi trebalo koristiti funkciju za poravnavanje desne ivice

teksta! Trebalo bi kucati isključivo sa funkcijom *left-aligned* koristeći font Times New Roman 12. Potrebno je ostaviti jedan prazan red između pasusa. Nije potrebno povlačiti prvi red pasusa u desno! Originalno istraživanje, revijalni članci i metaanalize ne bi trebalo da pređu 5000 reči, za prikaz bolesnika i za rad iz istorije medicine do 3000 reči, a radovi za ostale rubrike do 1000 reči, uključujući i strane sa priložima. Nazivi lekova se moraju označavati njihovim generičkim imenima.

- **Listove treba obeležiti** redom arapskim brojevima, počevši od naslovne strane, zaključno sa zadnjim listom literature. Broj stranice se označava u donjem, desnom uglu stranice.
- **Broj autora, koautora i saradnika u članku je ograničen na šest.** Ukoliko je u pitanju velika istraživačka ili multicentrična studija, dozvoljen je i veći broj saradnika uz saglasnost uredništva.
- **Skraćenice** ne možete koristiti u naslovu i podnaslovima a pokušajte da izbegnete skraćenice u tekstu kad god je moguće. Ukoliko je skraćenica neizbežna, dajte njeno tumačenje u onom delu teksta gde se prvi put koristi.
- **Prilozi** – ukupan broj priloga (slike, tabele, grafikoni) ne bi trebalo da bude veći od 5, osim u izuzetnim slučajevima (ako je u pitanju neka nova tehnika koju je neophodno ilustrovati slikama i sl.). Svaki prilog treba da sadrži numeraciju i jasan naslov na vrhu, a legendu (objašnjenje skraćenica) ili objašnjenje priloga na dnu. Potrebno je priloge numerisati redom, arapskim ciframa (1, 2, 3...) i označiti njihovo mesto u tekstu. Sve slike posaljite u formi slike (JPEG) u formi 1024 x 768 pixela. Svaki prilog poslati na posebnoj stranici

Izgled rukopisa koji se šalje

[Ugovor o prenosu autorskih prava](#)

Prateće pismo (Cover letter)

Prateće pismo (Cover letter) sadrži pismo, potpisano od strane svih autora, u kome se potvrđuje da su svi autori materijala učestvovali u njegovoj izradi i da su upoznati/saglasni sa sadržajem poslate finalne verzije. U pismu treba posebno naglasiti da **ne postoji konflikt interesa** nekog od autora članka. Ukoliko se utvrdi da konflikt interesa neosporno postoji, časopis zadržava pravo da o tome zatraži i objavi odgovarajuću izjavu autora ili da rukopis ne prihvati za objavljivanje. Cover letter sadrži i izjavu o nameri štampanja u časopisu SJAIT.

Izgled pratećeg pisma koji treba poslati:

Poštovano Uredništvo časopisa SJAIT, mi dole potpisani autori, ovim putem izjavljujemo da je rad pod nazivom: _____ (navesti pun naziv rada), predat na recenziju Uredništvu SJAIT s namerom da se štampa. Svojim potpisima garantujemo da smo dali doprinos u izradi rada, da smo ga u celosti pročitali, da smo saglasni sa svim činjenicama navedenim u radu, da ne postoji konflikt interesa, da smo upoznati sa uslovima objavljivanja i da ih prihvatamo. Pravo na preštampanje članka pripada isključivo vlasniku časopisa SJAIT. Rad nije istovremeno podnet za objavljivanje u nekom drugom časopisu.

Datum: _____

Odštampati puno ime i prezime autora po redosledu doprinosa u radu (odnosno onim redosledom kojim će biti navedeni u radu) i iza svakog odštampanog imena ostaviti dovoljan prored za svojeručni potpis autora.

Naslovna strana – strana broj 1

Označite naslovnu stranu kao stranu **1** vašeg rukopisa.

Odšampajte naslov VELIKIM SLOVIMA font 14 bold (**capitals**) preko sredine strane. Ispod naslova (u zagradi) potrebno je dati skraćeni naslov, tzv. running title, sa maksimalno 50 karaktera uključujući i razmake (space).

Dalje ispod, potrebno je odštampati puno ime i prezime svih autora. Nije potrebno navoditi titule niti profesionalni status. Ispod imena autora navesti pun naziv ustanova iz koje potiču. Ustanove numerisati rednim brojevima, koje treba povezati sa imenima autora (u superskriptu).

Zatim, treba navesti puno ime i prezime, adresu, e-mail, broj telefona i/ili faksa **autora-korespondenta**. Sva dalja prepiska oko korektura, lektorisanja, prepravki rukopisa, itd. obavljaće se preko tog autora. Sve gore navedene podatke ponoviti na novom listu ali na engleskom jeziku.

Sažetak – je sažatak na srpskom jeziku (strana 2) – samo za radove koji se u celosti šalju na srpskom jeziku

Ne sme da bude duži od 250 reči. Potrebno ga je započeti na prvoj sledećoj strani (strana 2) i za radove iz kategorije 1 i 2 mora biti strukturisan: Uvod, Metode, Rezultati i Zaključak. Za kategoriju 4 mora imati: Uvod, Prikaz slučaja, Zaključak. Za kategoriju 3 ne mora biti strukturisan a u ostalim kategorijama sažetak ne mora da postoji. U sažetku ne bi trebalo koristiti skraćenice, niti citirati literaturu.

Na kraju strane 2 potrebno je navesti 3-5 ključnih reči na srpskom jeziku. Između ključnih reči koristite oznaku tačka-zapeta (;). Ukoliko niste sigurni u korektnost vaše terminologije ključnih reči, potražite web-adresu MedLine baze podataka: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/PubMed/>. Američka Nacionalna medicinska biblioteka (National Library of Medicine) formirala je **MeSH**, kontrolisani rečnik medicinskih termina koji se koristi za indeksiranje članaka uvrštenih u MedLine.

Sumarry – je sažetak na engleskom jeziku (strana 3)

Ne sme da bude duži od 250 reči. Potrebno ga je započeti na prvoj sledećoj strani (strana 3) i za radove iz kategorije 1 i 2 mora biti strukturisan: Introduction, Methods, Results, Conclusion. Za kategoriju 4 mora imati: Introduction, Case Report, Conclusion. Za kategoriju 3 ne mora biti strukturisan a u ostalim kategorijama Sumarry ne mora da postoji. U sažetku ne bi trebalo

koristiti skraćenice, niti citirati literaturu.

Na kraju strane 3 potrebno je navesti 3-5 ključnih reči (Key words) na engleskom jeziku.

Rukopis – strana 4

Za kategorije 1 i 2 treba da sadrži sledeće delove: uvod, cilj, metodologija, rezultati, diskusija, zaključak, literatura. Rukopis za kategoriju 4 treba da sadrži: uvod, prikaz slučaja, diskusija, zaključak. Kod ostalih kategorija konstrukcija članka je slobodna i nije obavezan zaključak, ali su poželjne kratke zaključne napomene sa jasnom porukom.

Poželjno je rukopis pisati u trećem licu, u prošlom vremenu i izbegavati pasivne oblike glagola. Izbegavati reči stranog porekla (napr. umesto reči engleskog porekla "pacijent" prikladnije je upotrebiti srpsku reč "bolesnik"), kao i zastarele nazive (napr. umesto "intenzivna nega," savremenija terminologija je "jedinica intenzivnog lečenja"). Poželjno je konsultovati lektora (za srpski i za engleski jezik).

U okviru rukopisa podnaslove je potrebno formirati na sledeći način:

- **Podnaslovi: Bold italikom** uz levu marginu, neposredno iznad pasusa kojem prethodi;
- **Uvod:** treba da je jasan, da ukazuje na suštinu problema. Potrebno je citirati referentnu literaturu u kojoj je problem obrađivan.
- **Cilj:** treba da sadrži jasno definisan problem istraživanja.
- **Metode:** opšte poznate metodološke postupke ne bi trebalo opisivati u detalje, već usmeriti potencijalnog čitaoca na referentne izvore. Ukoliko dajete nov metod ili modifikaciju postojećeg metoda istraživanja, trebalo bi metod detaljno opisati. Neophodno je navesti metode korišćene u statističkoj analizi podataka.
- **Rezultati:** bi trebalo da su precizni i jasni, statistički obrađeni. Rezultati merenja treba da su dati u SI jedinicama. Izuzetak se može napraviti kod rezultata merenja krvnog pritiska koji se mogu izraziti u mmHg i merenja količine hemoglobina u krvi (g/dL) Nije poželjno koristiti tačke unutar skraćenica. Engleske skraćenice treba da odgovaraju: *Units, Symbols, and Abbreviations. A Guide for Biological and Medical Editors and Authors*, 5th edition (1994), Royal Society of Medicine Press, 1 Wimpole Street, London W1M 8AE, England, U.K.
- **Diskusija:** Rezultate treba diskutovati i uporediti sa rezultatima iz referentnih izvora. Na osnovu učinjenih poređenja treba izvesti nekoliko ključnih zaključaka.
- **Zaključak:** treba da bude jasan i da proistekne iz ciljeva i rezultata istraživanja.

Izjave zahvalnosti (prva sledeća strana)

Potrebno je započeti na sledećoj numerisanoj strani, ukoliko ima izjava zahvalnosti.

Literatura (prva sledeća strana)

Spisak referentne literature potrebno je započeti na sledećoj numerisanoj strani. Reference treba numerisati redom kako se pojavljuju u tekstu. Potrebno je identifikovati reference u: tekstu rada, priložima i legendama, pomoću arapskih brojeva, koristiti "superscript". Reference koje se

pojavljaju samo u tabelama ili legendama vezanim za ilustracije treba numerisati shodno mestu pojavljivanja tabele/ilustracije. Ukoliko se jedna referenca više puta spominje u tekstu rada, označava se istim brojem. Sažeci (summary), prepiske i neobjavljene studije se ne mogu koristiti kao referentni izvori za navođenje referenci.

Reference se štampaju u obliku prihvaćenom od strane američke Nacionalne medicinske biblioteke (U. S. National Library of Medicine), a koji se koristi u *Index Medicus-u*. Vankuverska pravila precizno utvrđuju redosled podataka i znake interpunkcije. U svakoj pojedinačnoj referenci treba navesti inicijale i prezimena svih autora (ukoliko ih ima šest ili manje). Ako ima više od šest autora, navedite samo prva tri, posle čega se piše *et al.* Posle imena autora navedite naslov članka, naslov časopisa, skraćen prema pravilima Index Medicus-a, godinu štampanja, redni broj godišta (the volume number), broj prve i poslednje stranice referisanog članka. Iza naslova knjige navedite mesto gde je štampana, izdavača i godinu štampanja.

Primeri:

1. Članak u časopisu:

Unic-Stojanovic D, Babic S, Neskovic V. General versus regional anesthesia for carotid endarterectomy. J Cardiothorac Vasc Anesth 2013;27(6):1379-83.

2. Poglavlje u knjizi:

Popović N, Ladjević N. Hronični bol posle traume. U: Popović N. (ed). Anestezija u traumi. Wind press, Beograd, 2010:885-911.

3. Knjiga:

Ladjević N. Anestezija u urologiji. Medicinski fakultet Univerziteta u Beogradu, Beograd, 2013.

Prilozi (tabele, grafikoni) (prva sledeća strana)

Svaki prilog je potrebno odštampati na posebnoj stranici sa zaglavljem iznad. Naslov priloga treba da je postavljen iznad priloga (Align text left) sa numeracijom priloga (Tabela broj____) koji se nalazi ispred naslova priloga. Ispod priloga može se odštampati objašnjenje koje bliže određuje poreklo predstavljenih podataka. Ukoliko prilog sadrži skraćenice, potrebno je ispod priloga objasniti skraćenice kroz formu legende. U tabelama, trebalo bi koristiti dvostruki prored (double-spaced). Ne treba slati fotografije snimljenih priloga (tabela i grafikona).

Slike (prva sledeća strana)

Sve slike posaljite u obliku JPEG u rezoluciji 1024 x 768 pixela.

Kompjuterska priprema teksta

- Svi tekstualni delovi rada moraju biti unutar jedinstvenog fajla.
- Pokušajte da izbegnete bilo kakvo formatiranje teksta. Drugim rečima, ne bi trebalo koristiti funkciju 'style' vašeg tekst-procesora.

- Ne bi trebalo koristiti taster: ‘carriage return’ (enter) da bi prešli u novi red teksta, unutar jednog pasusa. Treba pustiti da tekst-procesor to sam odradi.
- Treba isključiti opciju/funkciju ‘hyphenation’.
- Potrudite se da ne koristite l (malo L) umesto 1 (jedan), O (veliko o) umesto 0 (nula) ili s (nemačko esszett) umesto β (beta).
- Da razdvojite podatke u tabelama, koristite taster: ‘tab’, a ne ‘space’.
- Ukoliko koristite editor tabela, proverite da se svaki podatak nalazi unutar svoje, jedinstvene ćelije. Ne bi trebalo koristiti taster: ‘carriage return’ unutar ćelija.

Recenzija i Korektura

Nakon dobijanja mišljenja recenzenata, molimo vas da u zadatom roku odgovorite na primedbe i/ili sugestije recenzenata. Vas odgovor se prosleđuje recenzentima i čeka se njihova odluka.

Nakon prihvatanja da se članak objavi, rukopis se mora pripremiti za štampu. Autor-korespondent će primiti prvi otisak (“prelom”) članka radi ispravki. Trudite se da identifikujete sve postojeće greške i ispravite ih i što pre fajl pošaljite nazad uredništvu.